

Dosarul nr. 2ra-1875/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Buiucani (jud. L. Lavric)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, A. Danilov, G. Dașchevici)

DECIZIE

27 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursurile declarate de Mihail Gladcovschi și Ministerul Justiției
al Republicii Moldova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Gladcovschi,
reprezentat de avocatul Vitalie Rotaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii
Moldova, Penitenciarului nr. 9 - Pruncul, Penitenciarului nr. 4 - Cricova și
Penitenciarului nr. 13 - Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și
prejudiciului moral cauzat ca rezultat al condițiilor de detenție inumane și
degradante

împotriva deciziei din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și
cererea de alăturare la apel a Penitenciarului nr. 9 - Pruncul, admisă cererea de apel
depusă de Mihail Gladcovschi și modificată hotărârea din 28 mai 2018 a Judecătoriei
Chișinău sediul Buiucani

constată:

La 21 iunie 2017, Mihail Gladcovschi, reprezentat de avocatul Vitalie Rotaru
a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM,
Penitenciarului nr. 9 - Pruncul, Penitenciarului nr. 4 - Cricova și Penitenciarului nr.
13 - Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral
cauzat ca rezultat al condițiilor de detenție inumane și degradante.

În motivarea acțiunii a invocat că în Penitenciarul nr. 9 - Pruncul,
Penitenciarul nr. 4 - Cricova și Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, la solicitarea lui de
a-i fi acordat ajutorul medical convenit, i-a fost refuzat pe motiv că nu există medici
specialiști în Penitenciare, fiindu-i cerută și achitarea plății pentru ajutorul medical
calificat.

A comunicat că a adresat mai multe plângeri Penitenciarului nr. 4 și nr. 9, prin care a cerut respectarea drepturilor lui cu referire la regimul de deținere, condițiile de deținere, alimentare, asistență medicală, însă nu au fost întreprinse măsurile necesare de înlăturare a încălcărilor drepturilor lui, dimpotrivă a fost înjurat, umilit și persecutat de către colaboratorii Penitenciarului.

Astfel, a depus plângeri la judecătorul de instrucție al Judecătoriei Chișinău sediul Centru, sediul Rîșcani, sediul Buiucani, Procuratura Generală, DIP, care au fost respinse ca neîntemeiate sau redirecționate altor structuri în vederea soluționării problemelor apărute.

A precizat că în timpul detenției sale, a schimbat de mai multe ori centrul de detenție, fiind plasat la Penitenciarele de la Cricova și Pruncul, precum și în spitalul Penitenciarului Pruncul nr. 16.

Pe măsură ce își ispășea pedeapsa, starea sa de sănătate s-a agravat din cauza condițiilor de detenție din penitenciarele în care a fost transferat ulterior.

Din cauza numeroșilor paraziți din penitenciare a contractat infecții greu de tratat, alimentația sa zilnică era insuficientă și servită cu încălcarea normelor de igienă și nu conținea calorii suficiente.

Totodată, a menționat că era obligat să împartă patul cu unul sau alți doi deținuți, în celule mici și pe care le împărțea cu paisprezece persoane. Celulele nu erau încălzite iarna și erau prost aerisite, degajând o căldură sufocantă în timpul verii, iar autoritățile nu le puneau la dispoziție copiile documentelor necesare pentru a intenta eventuale acțiuni în justiție.

A remarcat că din cauza stresului și alimentației proaste dânsul s-a îmbolnăvit, făcând XXXXX, ce se confirmă prin rapoartele de expertiză medicală.

Cele menționate confirmă că s-a aflat în condiții inumane în cadrul Penitenciarului nr. 9, ceea ce contravine art. 3 din CEDO și legislației naționale de executare.

A mai notat că în acea perioadă a fost privat de dreptul de a beneficia de serviciile penitenciarului: regim, securitate, logistică, activitate educativă cu deținuții, servicii medicale, convorbiri și întrevederi cu avocații și rudele.

Acțiunile abuzive, excesive și arbitrare ale subdiviziunilor MAI al RM, manifestate prin punerea în executare a hotărârii penale privative de libertate emisă pe numele lui, îi încalcă drepturile prevăzute de art. 175 alin. (9), 303 alin. (1) Cod de executare și art. 3, 5 și 6 din CEDO.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 3, 5, 6, din CEDO, art. 20, 53, 114, 120 din Constituția RM, art. 9, 10 CPP, art. 166 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, constatarea violării dreptului lui prevăzut de art. 3, 5 și 6 din CEDO, precum și repararea prejudiciului material și prejudiciului moral în mărime de 16 000 000 de lei.

Ulterior, pe parcursul examinării cauzei, Mihail Gladcovschi și-a concretizat cerințele din acțiune solicitând constatarea violării dreptului său prevăzut la art. 3, 5 și 6 din Convenție, încasarea de la Ministerul Justiției al RM, Penitenciarul nr. 9, Penitenciarul nr. 4 și Penitenciarul nr. 13 a prejudiciului material și moral în cuantum de 16 000 000 de lei, inclusiv prejudiciul material în mărime de 204202 de lei și

22 000 de dolari SUA, format din cheltuieli poștale, de multiplicare, suportate pentru cererile și petițiile expediate la autorități publice și instanțe de judecată, cheltuielile necesare pentru tratamente medicale (costul medicamentelor, cheltuielile pentru intervenții chirurgicale, implante), pensia de invaliditate neplătită, salariul neachitat, ratat în legătură cu aflarea în locurile de detenție.

Prin hotărârea din 28 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Mihail Gladcovschi suma de 15000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat ca rezultat al condițiilor de detenție inumane și degradante.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al RM și cererea de alăturare la apel a Penitenciarului nr. 9 - Pruncul, admisă cererea de apel depusă de Mihail Gladcovschi, modificată hotărârea primei instanțe în partea cuantumului încasării prejudiciului moral și în această parte majorat cuantumul prejudiciului moral de la suma de 15 000 de lei la suma de 50 000 de lei.

În rest, a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 2 august 2019, Mihail Gladcovschi a declarat recurs împotriva deciziei din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată, emisă cu încălcarea gravă și esențială a normelor de drept, nefiind aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

Instanța de apel nu a motivat soluția emisă, dar s-a rezumat la a reproduce ad litteram conținutul cererii de apel, fără a prezenta niciun considerent din care să rezulte modul în care a apreciat că se impune adoptarea soluției pronunțate în cauză.

Astfel, decizia contestată nu conține niciun element de raționament juridic, apt să conducă la concluzia examinării efective în fapt și în drept a cauzei, or, nu este clar cum a ajuns instanța la concluzia că prejudiciul moral suportat de el în condițiile inumane de detenție constituie 50 000 de lei.

Cu referire la repararea prejudiciului material suportat, instanța de apel sub nicio formă nu a motivat în temeiul căror raționamente juridice și de fapt a constatat că starea lui de sănătate este satisfăcătoare.

A accentuat că în timpul ispășirii pedepsei în condiții precare, din cauza condițiilor inumane și degradante, dar și a stresului și alimentației proaste dânsul s-a îmbolnăvit, traumatizând bazinul, făcând cataractă acută, parodontoză soldată cu pierderea dinților.

A obiectat că instanța de apel nu a aplicat prevederile art. 239, 241 alin. (5) și 390 alin. (2) Cod civil.

La 30 august 2019, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia,

casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu emiterea deciziei de încetare a procesului.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece la examinarea cauzei nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

A remarcat că prin admiterea cererii de apel depusă de Mihail Gladcovschi și pronunțarea unei decizii prin care a fost majorat quantumul sumei acordate drept despăgubire de la 15 000 de lei la 50 000 de lei, considerând că suma acordată de prima instanța nu este suficientă și nu asigură un grad de satisfacție corespunzător cu cerințele invocate de către acesta, instanța de apel a ignorat prevederile art. 432 alin. (2) lit. b) CPC, or, la data examinării cererii de apel erau în vigoare prevederile art. 473² - art. 473⁴CPP, care au fost introduse prin Legea nr. 272/2018 cu privire la modificarea unor acte legislative, potrivit căreia a fost instituit mecanismul național de constatare a condițiilor de detenție.

În consecință, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, examinând cauza prin prisma normelor de procedură civilă.

Astfel, la caz urmau a fi aplicate prevederile art. 265 lit. a) CPC, deoarece reieșind din circumstanțele cauzei și normele de drept în vigoare, cauza nu trebuia a fi judecată în procedură civilă.

A precizat că art. 473²- 473⁴ CPP au un caracter special, respectiv, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

În aceste circumstanțe, se atestă o încălcare gravă a normelor aplicabile la examinarea plângerilor privind condițiile de detenție care, în consecință, în mod abuziv, au condus la emiterea unei soluții avantajoase față de Mihail Gladcovschi prin majorarea quantumului sumei acordate drept despăgubire de la 15 000 de lei la 50 000 de lei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 26 iunie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 121 vol. I), fiind recepționată de recurentul Ministerul Justiției al RM la 2 iulie 2019, ceea ce se atestă prin mențiunea aplicată pe scrisoarea de însoțire a deciziei contestate, copia căreia este anexată la cererea de recurs (f. d. 139 vol. II).

Tot actele cauzei atestă că recurentul Mihail Gladcovschi a primit copia deciziei recurate la 26 iunie 2019, ceea ce se atestă prin recipisa anexată la materialele dosarului (f. d. 120 vol. II).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 2 august 2019 și respectiv, la 30 august 2019 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM, de a admite recursul declarat de către Mihail Gladcovschi, cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Penitenciarului nr. 9 - Pruncul, Penitenciarului nr. 4 - Cricova și Penitenciarului nr. 13 – Chișinău, cu ulterioarele concretizări, Mihail Gladcovschi a solicitat constatarea violării dreptului său prevăzut la art. 3, 5 și 6 din Convenție, încasarea de la Ministerul Justiției al RM, Penitenciarul nr. 9, Penitenciarul nr. 4 și Penitenciarul nr. 13 a prejudiciului material și moral în cuantum de 16 000 000 de lei, inclusiv prejudiciul material în mărime de 204202 de lei și 22 000 de dolari SUA, format din cheltuieli poștale, de multiplicare suportate pentru cererile și petițiile expediate la autorități publice și instanțe de judecată, cheltuielile necesare pentru tratamente medicale (costul medicamentelor, cheltuielile pentru intervenții chirurgicale, implantate), pensia de invaliditate neplătită, salariul neachitat, ratat în legătură cu aflarea în locuri de detenție.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Mihail Gladcovschi suma de 15000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat ca rezultat al condițiilor de detenție inumane și degradante. În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut faptul precum că reclamantul Mihail Gladcovschi a fost deținut în custodia statului în condiții inumane și degradante, ceea ce se confirmă prin constatările expuse în rapoartele naționale elaborate la acest capitol, cât și rapoartele mecanismelor internaționale, prin urmare, Mihail Gladcovschi are dreptul la repararea prejudiciului moral prin prisma art. 3 din CEDO.

Judecând apelul declarat de către Ministerul Justiției al RM, cererea de alăturare la apel depusă de Penitenciarul nr. 9 și cererea de apel declarată de către Mihail Gladcovschi, instanța de apel a respins cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al RM și cererea de alăturare la apel a Penitenciarului nr. 9 - Pruncul, a admis cererea de apel depusă de Mihail Gladcovschi și a modificat hotărârea primei instanțe în partea cuantumului încasării prejudiciului moral și în această parte a

majorat cuantumul prejudiciului moral de la suma de 15 000 de lei la suma de 50 000 de lei. În rest, a menținut hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat ca fiind justă concluzia primei instanțe privind temeinicia pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, însă suma încasată de 15 000 de lei nu constituie o satisfacție echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral suferit de către Mihail Gladcovschi, astfel instanța de apel a ajuns la concluzia de a modifica hotărârea primei instanțe în partea cuantumului încasării prejudiciului moral, prin majorarea cuantumului prejudiciului moral de la suma de 15 000 de lei, la suma de 50 000 de lei.

Verificând legalitatea hotărârilor instanțelor de judecată ierarhic inferioare, instanța de recurs constată că, deși prima instanță și instanța de apel au ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, normele de drept material au fost aplicate eronat în coroborare cu materialul probator anexat la dosar, fapt ce impune casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, potrivit cărora orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instituții naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Astfel, după cum rezultă din materialele cauzei, prin încheierea din 8 aprilie 2000 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, lui Mihail Gladcovschi, i-a fost aplicată măsura preventivă arestul, în cauza penală pornită pe semnele componenței de infracțiune prevăzute de art. 88 pct. 4), 6) Cod penal, în redacția anului 1961 (f. d. 86 vol. I).

Este cert și faptul că la 17 mai 2000, pentru executarea măsurii preventive arestul, aplicat în cadrul urmăririi penale în privința lui Mihail Gladcovschi, ultimul a fost transferat în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, fapt ce se confirmă prin scrisoarea Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 5-G-5/15 din 16 martie 2015 (f. d. 172 verso vol. I).

Prin sentința Tribunalului Chișinău din 17 decembrie 2001, Mihail Gladcovschi a fost condamnat în baza art. 105/2 alin. (1), 88 pct. 4), 6), 8), 123/1, 39 Cod penal, în redacția anului 1961, la 25 de ani privațiune de libertate.

Iar prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 22 iunie 2009, a fost casată sentința Tribunalului Chișinău din 17 decembrie 2001 și pronunțată o nouă hotărâre prin care acțiunile lui Mihail Gladcovschi au fost reîncadrate de la art. 105/2 alin. 1, 88 pct. 4), 6), 8), 123/1 Cod penal, în redacția anului 1961, în prevederile art. 220 alin. (1), 145 alin. (2) lit. g), j), o), 186 alin. 4 Cod penal, în redacția anului 2008, art. 39 Cod penal, în redacția anului 1961, cu stabilirea pedepsei de 20 de ani închisoare.

Tot materialul probator atestă că pe parcursul ispășirii pedepsei Mihail Gladcovschi a fost deținut în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în perioadele: 10 octombrie 2002 – 18 august 2005; 1 decembrie 2005-10 aprilie 2006;

16 iunie 2006-13 septembrie 2007; 20 septembrie 2007 – 13 martie 2008; 10 aprilie 2008-15 ianuarie 2009; 19 februarie 2009-6 octombrie 2011.

În Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, Mihail Gladcovschi a fost deținut în perioadele: 5 aprilie 2012-19 iulie 2012; 20 septembrie 2012-14 februarie 2013; 7 martie 2013-20 februarie 2014; 6 martie 2014-12 decembrie 2014; 23 decembrie 2014-4 februarie 2016; 18 februarie 2016-8 noiembrie 2016.

În Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, Mihail Gladcovschi a fost deținut în perioadele: 13 septembrie 2007-20 septembrie 2007; 13 martie 2008-14 martie 2008; 14 martie 2008-18 martie 2008; 18 martie 2008-28 martie 2008; 15 ianuarie 2009-19 februarie 2009; 16 octombrie 2011 – 7 octombrie 2011; 7 octombrie 2011-5 aprilie 2012; 19 iulie 2012-20 septembrie 2012; 20 februarie 2014-6 martie 2014.

La caz, invocând încălcarea art. 3 din Convenție, Mihail Gladcovschi a indicat că în perioada de detenție în Penitenciarul nr. 9, Penitenciarul nr. 4 și Penitenciarul nr. 13, a fost supus unui tratament inuman și degradant, și anume nu i-a fost acordată asistența medicală corespunzătoare, alimentația necesară, de către stat nefiind întreprinse măsurile necesare de înlăturare a încălcărilor drepturilor sale.

La fel, Mihail Gladcovschi pretinde că în perioada ispășirii pedepsei, starea sa de sănătate s-a agravat din cauza condițiilor nefavorabile de detenție din diferite penitenciare, făcând referire la celulele mici și supraaglomerate, temperaturi joase în celule, neaerisirea încăperilor precum și faptul că a fost privat de către administrația penitenciarelor de dreptul de a beneficia de serviciile ce țin de regim, securitate, logistică, activitatea educativă cu deținuții, serviciile medicale, convorbiri și întrevederi cu avocații și rudele.

Potrivit art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Având în susținere aceste prevederi legale, se va menționa că în jurisprudența sa constantă CtEDO a statuat că derivând persoana de libertate, statul trebuie să asigure deținerea acestei persoane în condiții compatibile cu respectul față de demnitatea umană ca modul și metoda executării măsurii impuse să nu-l supună suferinței sau unei poveri de o intensitate ce depășește nivelul admisibil al suferinței cauzate în detenție și că, dat fiind cerințele practice de încarcerare, sănătatea și existența sa să-i fie asigurate în mod adecvat și prin acordarea asistenței medicale necesare (*cauza Ostrovar contra Moldovei*).

Așadar, Curtea a constatat că anumite condiții de trai (de existență) ale deținuților constituie tratamente inumane și/sau degradante și anume: suprapopularea din penitenciare - fiecare deținut trebuie să aibă un spațiu de cel puțin 4 m.p.; celulele nedotate, cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zile, puțin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităților de recreare, lipsa hranei, lipsa unei asistențe medicale corespunzătoare.

Tratament degradant constituie maltratarea care este de natură să provoace victimei sentimente de frică, durere și inferioritate, culpabilă să o umilească și înjosească și să stopeze orice posibilitate de a opune rezistență fizică și morală.

Iar pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este degradantă în sensul art. 3 din Convenție, se va ține cont de faptul dacă scopul acestui tratament a afectat negativ personalitatea într-un mod incompatibil cu art. 3.

De altfel, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a subliniat dreptul tuturor deținuților la condiții de detenție care să fie compatibile cu demnitatea umană, astfel încât să asigure că modul și metoda de executare a măsurilor impuse nu îi supun la stres sau la greutăți de o intensitate care să depășească nivelul inevitabil de suferință inerent în detenție; în plus, pe lângă sănătatea deținuților, bunăstarea trebuie asigurată în mod adecvat, date fiind nevoile practice ale închisorii.

Condițiile de detenție se referă atât la mediul general, în care sunt deținute persoanele private de libertate, cât și regimul închisorii și condițiile specifice în care sunt ținuti deținuții.

Totuși, la examinarea chestiunilor cu privire la condițiile de detenție urmează a fi distinse în principal două aspecte: pretinsa lipsă de condiții elementare a unui trai decent (ex: infectarea celulelor cu paraziți, lipsa luminii naturale, lipsa de încălzire a celulelor, lipsa condițiilor elementare de igienă personală, etc.) și probleme cu asigurarea regimului de detenție precum restricții ale unor activități umane inerente (ex: interdicții de plimbare, detenții solitare, supraglomerarea, etc.).

Astfel fiind, la caz, examinând susținerile lui Mihail Gladcovschi cu privire la condițiile de detenție prin prisma rapoartelor CPT, avizelor avocatului parlamentar, prin care s-a confirmat condițiile proaste de detenție, neconforme cu standardele internaționale și condamnările pe care le-a luat statul din aceste motive, instanța de recurs consideră că în speță condițiile de detenție a lui Mihail Gladcovschi pot fi considerate ca reprezentând un tratament inuman și degradant, or prin actele anexate la dosar s-a stabilit depășirea nivelului minim de severitate, prin prisma art. 3 din Convenție.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține raportul privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2002 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, prin care s-a constatat că penitenciarele continuă să fie suprapopulate. Foarte multe localuri nu corespund normelor sanitaro-igienice. Sunt nejustificate și disproporționate condițiile mizerabile și dăunătoare sănătății în raport cu infracțiunile săvârșite, cauzându-se suferințe, degradări fizice și psihice persoanelor private de libertate.

Iar conform publicației Combaterea Torturii în Republica Moldova, delegația CPT care a efectuat o vizită în Moldova în perioada 20-30 septembrie 2004, a constatat că condițiile materiale în colonia nr. 4 erau foarte diferite, în funcție de posibilitățile deținuților și ale familiilor lor, pe seama cărora era lăsată amenajarea dormitoarelor, instalațiile sanitare comune din secții erau într-o stare de nedescris, adevărate focare de infecție. Veceurile, care nu erau separate, erau murdare, deteriorate și emanau mirosuri greu de suportat. Instituția dispunea doar de o sală cu 32 de dușuri vechi.

În toate instituțiile de detenție cantitatea și calitatea hranei deținuților constituie un motiv de reală îngrijorare, cu excepția coloniei de reeducare pentru

minori de la Lipcani, unde eforturile depuse în acest sens sunt laudabile. Delegația a fost asaltată cu plângeri privind lipsa cărnii, a produselor lactate. Constatările făcute la fața locului de către delegație, atât în privința proviziilor, cât și a meniului confirmă aceste plângeri.

Membrii delegației, au observat, de asemenea, că în unele instituții, inclusiv și în colonia nr. 4, mâncarea care se servea era veche și practic inconsumabilă (de exemplu, avea insecte și viermi). Acest fapt nu este deloc surprinzător, ținând cont de starea generală proastă a bucătăriilor și a echipamentului modest al acestora.

Un alt subiect cu privire la condițiile în coloniile nr. 4 și nr. 15 este aprovizionarea cu apă curentă și cu electricitate. Pompa de apă ce alimenta cele două blocuri era defectată, iar restricțiile impuse consumului de electricitate determinau deconectarea energiei electrice. Mai mult decât atât, în preajma sezonului de iarnă au fost exprimate numeroase temeri în ceea ce privește aprovizionarea suficientă cu combustibil.

La fel, potrivit raportului privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2005 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, din an în an, spectrul problemelor abordate nu diferă cu mult. Se păstrează situația critică la capitolele: Condițiile de detenție; Comportamentul inadecvat al colaboratorilor instituțiilor penitenciare și instituțiilor de detenție provizorie; Accesul la informație; Accesul la asistența medicală adecvată.

În urma verificărilor efectuate pe parcursul anului 2006, în baza raportului privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2006 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, s-a constatat că condițiile de detenție n-au cunoscut o îmbunătățire substanțială. Există deficiențe serioase în ceea ce privește respectarea normei de spațiu locativ, aprovizionarea cu apă și energie electrică, încălzire în perioada rece a anului. Starea sanitaro-igienică este deplorabilă, iluminarea și aerisirea naturală sunt insuficiente, în celule persistă un grad înalt de umiditate.

Iar conform raportului privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2007 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, deși în ultimii ani se atestă anumite îmbunătățiri, problemele principale din instituțiile penitenciare rămân aceleași: insuficiență de mijloace financiare, suprapopularea celulelor, condițiile sanitaro-igienice.

Potrivit raportului privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2009 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, deși pe parcursul anului 2009 alimentarea condamnaților s-a îmbunătățit, problema respectivă a continuat să fie abordată de către condamnați în cadrul vizitelor efectuate în instituțiile penitenciare.

Totodată, reieșind din raportul privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2010 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, în cadrul vizitei din Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, la 9 septembrie 2010, în unele celule spațiul locativ nu era proporțional cu numărul deținuților.

Aceeași situație a fost constatată în repetate rânduri în cadrul vizitelor angajaților Centrului pentru Drepturile Omului în izolatorul de urmărire penală din mun. Chișinău. O asemenea stare de lucruri a fost documentată și în cadrul vizitei la Penitenciarul nr. 4 or. Cricova, unde la data efectuării vizitei, la 27 aprilie 2010, în cadrul sectorului locativ nr.7, s-a depistat deținerea a peste 20 de persoane într-o încăpere de 65 m².

În ceea ce privește condițiile sanitare, iluminarea și ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, excepție fiind instituțiile penitenciare nr.1 or. Taraclia și nr.7 sat. Rusca Hâncești.

A fost observată o tendință de organizare și amenajare a penitenciarelor, orientată spre asigurarea condițiilor necesare aplicării regimurilor de executare a pedepselor privative de libertate, desfășurării activităților de educație și reintegrare socială, muncă sau alte activități lucrative, de cazare, alimentare, asigurarea asistenței medicale adecvate, igienei individuale și colective, precum și realizării tuturor măsurilor de siguranță în raport cu prevederile legale aplicabile fiecărei categorii de persoane private de libertate.

În conformitate cu raportul privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2011 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, de regulă, penitenciarele au fost și rămân supraaglomerate, atât potrivit criteriului CPT de 4 m² /deținut, cât și potrivit criteriului celor 6 m³ de aer/persoană, considerat, încă, normă obligatorie. Starea de lucruri la capitolul „condiții de detenție” în Penitenciarul nr.13 Chișinău este cu adevărat îngrijorătoare.

În vizitele efectuate la penitenciarul 13, au fost monitorizate condițiile de detenție. Continuă să rămână nesoluționate câteva probleme: iluminarea naturală și artificială în unele celule, instalarea a câte 2-3 rânduri de grilaje metalice la geamuri, lipsa sistemului de ventilare, umiditatea sporită în unele celule, saltelele și lenjeria de pat uzate, veceul delimitat de restul celulei numai printr-o perdea de polietilenă, fie nu este separat deloc.

După cum rezultă și din raportul privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2012 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, supraaglomerarea în Izolatoarele de Urmărire Penală rămâne una dintre problemele majore. Asta pentru că nu sunt asigurați cei 4 m² spațiu/persoană și 6 m³ de aer/persoană, conform recomandării de CPT (Penitenciarul nr.11 Bălți, Penitenciarul nr.13 Chișinău, Penitenciarul nr.17 Rezina).

În marea majoritate a penitenciarelor spațiile locative pentru deținuți sunt cu o capacitate de câte 20 – 30 paturi. Aflarea mai multor condamnați într-un spațiu comun creează premise pentru relațiile de ierarhizare între deținuți, fapt ce l-a determinat pe avocatul parlamentar să studieze mai aprofundat această problemă.

Potrivit Anexei la Raportul privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2013, în Penitenciarul nr. 9 Pruncul condițiile de preparare a alimentelor sunt inadecvate, pentru ameliorarea situației fiind necesare investiții.

La fel, în conformitate cu raportul întocmit în baza vizitei de monitorizare din 25 iunie 2013 la Penitenciarul 9 Pruncul, cu referire la condițiile de detenție, vizitând spațiile de locuit situate în diferite sectoare de locuit, s-a observat că unele sectoare sunt într-o stare sanitară mai bună decât altele, fiind asigurate cu saltele și așternuturi bune, la fel blocurile sanitare fiind într-o stare igienică adecvată, iar în alte sectoare locative blocurile sanitare prezintă un focar de infecție unde persistă un miros urât, saltelele și așternuturile fiind insalubre.

În unele sectoare deținuții sunt găzduiți în dormitoare de mare capacitate, care nu dispun în deplină măsură de facilitățile utilizate zilnic de către condamnați, cum ar fi spațiul de dormit, spațiul de zi și instalațiile sanitare. În opinia avocaților parlamentari, dormitoarele mari implică inevitabil incomodități deținuților în viața de zi cu zi, creând impedimente în organizarea condițiilor de regim pentru administrație. Lumina artificială din spațiile locative nu este destul de suficientă pentru a citi sau a munci, fapt care contravine reglementărilor din Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților (Rezoluție adoptată de ONU la 30 august 1955).

Totodată la momentul vizitei s-a constatat de asemenea și lipsa condițiilor satisfăcătoare în ceea ce privește deținerea separată a persoanelor nefumătoare de cele fumătoare. Din discuțiile cu administrația penitenciarului, precum și cu persoana responsabilă de baie s-a constatat că îmbăierea condamnaților se face de 3 ori pe săptămână. Astfel, începând cu ziua de marți, joi și sâmbătă, toți deținuții reușesc să facă baie. În penitenciar încăperea băii se află în blocul cantinei. Încăperea dușului se află într-o stare igienică satisfăcătoare, cu toate acestea aici predomină umiditatea sporită din cauza lipsei de ventilare adecvată. Când privește schimbarea așternuturilor, această problemă a fost abordată diferit de condamnați. A fost ușor de observat că așternuturile diferă de la un condamnat la altul, ceea ce denotă faptul că acestea sunt repartizate neuniform de către administrație. Paturile au o uzură excesivă, fiind majoritatea acoperite cu rugină. Unele saltelele la fel sunt într-o stare nesatisfăcătoare, fiind rupte sau murdare.

Iar potrivit raportului privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2014 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, principalele curențe depistate în timpul vizitelor și care au constituit subiectul recomandărilor de ameliorare a situației persoanelor aflate în custodia instituțiilor care asigură detenția persoanelor sunt aceleași, ca și anii precedenți: suprapopularea instituțiilor penitenciare; iluminarea insuficientă a spațiilor de detenție; lipsa unor condiții minime necesare în încăperile de repartizare a hranei din izolatoarele de detenție provizorie ale inspectoratelor de poliție; lipsa unor condiții minime necesare în încăperile de duș din inspectoratele de poliție;

Instanța de recurs notează că Penitenciarul nr. 13 a fost vizitat de mai multe ori de delegațiile Comitetului european de prevenire a torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante. În urma vizitelor efectuate de CPT, Guvernului RM i-au fost înaintate un șir de recomandări menite să amelioreze situația deținuților din Penitenciarul nr. 13, recomandări care au drept scop evitarea unor conflicte de ordin practic.

În raportul întocmit în urma vizitei de monitorizare efectuate la data de 22 decembrie 2014 la Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, în ceea ce privește situația existentă în penitenciar referitoare la condițiile de detenție în cadrul vizitelor efectuate de către CpDOM au fost constatate numeroase carențe asupra standardelor condițiilor de detenție, și anume suprapopularea, starea igienică nesatisfăcătoare în spațiile de detenție, permisiunea deținuților de a fuma în celule, dotarea cu saltele cu un grad avansat de uzură, rupte și murdare, starea insalubră generală din mai multe celule – mucegai, pereți deteriorați, pereți îngălbeniți de fum, o parte din celule necesită de urgență să fie reparate, lipsa în unele celule a lavoarelor sau prezența acestora deasupra veceurilor, lipsa unei iluminări suficiente în unele celule.

Reieșind din raportul privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2015 elaborat de către Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, potrivit constatărilor Avocatului Poporului, confirmate de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, sistemul penitenciar continuă să se confrunte cu următoarele problemele: - suprapopularea penitenciarelor, îndeosebi a izolatoarelor de urmărire penală, precum și imposibilitatea deținerii separate a deținuților pe categorii, din lipsa de spațiu necesar de detenție; - deficitul personalului medical și ineficiența sistemului de motivare a acestuia în cadrul sistemului penitenciar; - asigurarea insuficientă a deținuților cu îmbrăcăminte și încălțăminte; - lipsa posibilității de a reînnoi inventarul pentru dormit și a lenjeriei de pat; - lipsa posibilității de amenajare a celulelor cu mobilier (noptiere, scaune, lighene, etc.); - lipsa posibilității de achiziționare a inventarului și utilajului pentru blocurile alimentare și complexele baie-spălătorie.

Sintetizând cele reliefate supra, instanța de recurs constată că Mihail Gladcovschi a fost deținut în Penitenciarul nr.9 - Pruncul, Penitenciarul nr.4 - Cricova și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții recunoscute, atât la nivel național cât și la nivel internațional, drept necorespunzătoare standardelor, or aceste rapoarte includ și unele perioade ale deținerii lui Mihail Gladcovschi în detenție.

Ca urmare, fiind cert că este obligația statului de a asigura corespunderea izolatoarelor de detenție provizorie unor standarde igienic-sanitare atât la nivel național cât și la cel internațional, neasigurarea acestor condiții condamnatului, care în sine constituie un tratament inuman și degradant, urmează a fi pusă pe seama statului.

Distinct de cele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, deși instanțele de judecată ierarhic inferioare corect, pe de o parte, au reținut că Mihail Gladcovschi în perioada de executare a pedepsei penale a fost deținut în Penitenciarul nr. 9, Penitenciarul nr. 4 și Penitenciarul nr. 13 în condiții inumane și degradante, în timpul ispășirii pedepsei starea lui agravându-se din cauza condițiilor de detenție în penitenciare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că atât suma de 15000 de lei acordată de prima instanță, cât și cea de 50 000 de lei încasată de instanța de apel în beneficiul lui Mihail Gladcovschi nu satisface criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie

stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Astfel, prin prisma prevederilor art. 41 CEDO, dacă a avut loc o violare a Convenției sau protocoalelor sale și dacă dreptul intern nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, se acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.

Conform art. 1423 alin. (1) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Concomitent, instanța de recurs reține că prejudiciul moral nu poate fi probat prin probe materiale, de aceea, la stabilirea cuantumului daunelor solicitate sunt avute în vedere criterii variabile, precum circumstanțele în care s-a produs fapta ilicită, consecințele negative, suferite pe plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost vătămate aceste valori, durata acțiunilor ori inacțiunilor ilicite, intensitatea acestora etc.

În acest context, Colegiul va porni de la principiul potrivit căruia acest tip de despăgubiri trebuie să fie subordonate unei aprecieri rezonabile, pe o bază echitabilă, în acord cu jurisprudența CtEDO, care statuează în echitate atunci când decide cuantumul daunelor acordate cu titlu de reparație morală, în aplicarea prevederilor art. 41 din Convenție.

În raport cu criteriile expuse mai sus, ținând cont de toate circumstanțele speței, instanța de recurs apreciază că suma de 100000 de lei reprezintă o reparație echitabilă suficientă pentru repararea prejudiciului suferit de Mihail Gladcovschi, ca urmare a deținerii în condițiile de detenție nefavorabile, inumane și degradante, or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către Mihail Gladcovschi în mărime de 16 000 000 de lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

Față de toate aceste considerente, instanța de recurs consideră necesar de a încasa de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Mihail Gladcovschi suma de 100000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Sub un alt aspect, cu referire la capătul de cerere privind repararea prejudiciului material în mărime de 204202 de lei și 22 000 de dolari SUA, format din cheltuieli poștale, de multiplicare suportate pentru cererile și petițiile expediate la autorități publice și instanțe de judecată, cheltuielile necesare pentru tratamente medicale (costul medicamentelor, cheltuielile pentru intervenții chirurgicale, implante), pensia de invaliditate neplătită, salariul neachitat, ratat în legătură cu aflarea în locuri de detenție, instanța de recurs o consideră neîntemeiată și care urmează a fi respinsă.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs remarcă că din materialele dosarului rezultă că Mihail Gladcovschi a beneficiat în mod gratuit de asistență medicală și de medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1387 din 10 decembrie 2007.

Or, potrivit pct. 4 din Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1387 din 10 decembrie 2007, asistența și serviciile medicale specificate în Programul unic se acordă tuturor persoanelor asigurate și reprezintă un pachet universal de servicii, care ar satisface adecvat necesitățile populației determinate de: a) tendințele demografice, morbiditatea caracteristică populației Republicii Moldova și prioritățile în sănătatea publică; b) *garantarea echității, accesului la servicii medicale esențiale, sigure și calitative, precum și de asigurarea continuității asistenței, cu accent pe grupurile defavorizate și pe grupurile de risc*; c) corespunderea cu gradul de utilizare a serviciilor medicale de către populația asigurată și cu perspectivele de organizare a serviciilor eficiente și eficiente în raport cu costul, orientate spre prevenirea maladiilor și afecțiunilor.

Drept urmare, cheltuielile pentru costul medicamentelor, implantelor urmează a fi pretins corelativ cu volumul asistenței medicale stabilit în Programul unic (tipurile de asistență medicală și spectrul general al serviciilor la care au dreptul persoanele asigurate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală) și cu condițiile acordării asistenței medicale pentru fiecare nivel și tip, care sunt stabilite prin Normele metodologice de aplicare a Programului unic aprobate de Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină și publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Pe când, în speță, deși Mihail Gladcovschi a fost diagnosticat cu XXXXX, fiindu-i indicat tratament XXXXX, Programul unic de asigurare medicală obligatorie, nu acoperă cheltuielile pentru un astfel de tratament, fapt confirmat și prin răspunsurile Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 8/G-3028/07 din 15 august 2007, nr. 8/G 2381 din 3 decembrie 2015 (f. d. 141, 179 vol. I).

Mai cu seamă, aici se va menționa și faptul că conform datelor din fișa medicală, examinată în original în cadrul ședințelor de judecată, la adresările periodice ale acestuia i-a fost acordată asistență medicală și de asemenea, i-a fost prescrise tratamente și eliberate medicamente corespunzător necesităților medicale stabilite conform Programului unic de asigurare medicală obligatorie.

La fel, din înscrisurile anexate la dosar se desprinde și faptul că Mihail Gladcovschi a beneficiat și beneficiază în continuare de pensie stabilită în conformitate cu actele prezentate necesare identificării și stabilirii categoriei pensiei și a gradului de dizabilitate (f. d. 76, 91, 92, vol. I).

Cu referire la salariul ratat în legătură cu ispășirea pedepsei în închisoare, evaluat de către Mihail Gladcovschi în quantum de 22 000 de dolari SUA, este de menționat că Mihail Gladcovschi a ispășit pedeapsa penală stabilită în baza unei sentințe definitive, nefiind constatată condamnarea ilegală a acestuia, prin prisma Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat

prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care oferă posibilitatea de a pretinde repararea prejudiciului, inclusiv patrimonial, cu compensarea sau restituirea salariului și altor venituri provenite din muncă de care a fost privat în urma acțiunilor ilicite.

În același timp, instanța de recurs relevă că, la caz, nu și-a găsit confirmare nici pretenția lui Mihail Gladcovschi cu privire la suportarea cheltuielilor poștale, de multiplicare pentru cererile și petițiile expediate în adresa autorităților publice și instanțe de judecată, în acest sens nefiind prezentate probe pertinente și incontestabile.

Important în speță este de menționat și faptul că, deși Mihail Gladcovschi și-a întemeiat pretențiile din acțiune inclusiv și prin prisma prevederilor art. 5 și 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs reține că acesta nu a demonstrat prin probe pertinente în ce mod anume au fost încălcate drepturile lui prevăzute de aceste norme.

Or, ultimul fiind condamnat prin sentința Tribunalului Chișinău din 17 decembrie 2001 și hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 22 iunie 2009, cu stabilirea pedepsei de 20 de ani închisoare, în locurile de detenție, a beneficiat de toate drepturile procedurale.

Ca urmare, deținerea lui Mihail Gladcovschi în locurile de detenție este compatibilă cu prevederile art. 5 din Convenție, deoarece a fost deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent.

La fel, nu se constată la caz nici faptul că lui Mihail Gladcovschi i-ar fi fost încălcate careva drepturi prevăzute de art. 6 CEDO, în situația în care, în susținerea acestei cerințe acesta s-a limitat într-un mod declarativ doar la faptul că prin acțiunile abuzive, excesive și arbitrare ale subdiviziunilor MAI, manifestate la punerea în executare a hotărârii penale privative de libertate emise pe numele său, i-ar fi fost încălcate drepturile garantate de art. 6 CEDO.

Mai cu seamă că în sensul prevederilor art. 6 din Convenție, distingem câteva elemente esențiale ale dreptului la un proces echitabil, cum ar fi examinarea cauzei în mod echitabil, într-un termen rezonabil, cu respectarea dreptului la viață privată, a principiului de prezumție a nevinovăției, a dreptului la apărare, inclusiv prin oferirea asistenței juridice gratuite, precum și alte drepturi procesuale menite să contribuie la realizarea acestui drept.

Instanța de recurs apreciază critic și argumentele recurentului Ministerului Justiției al RM din recurs, precum că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, deoarece cauza urma a fi examinată în condițiile normelor Codului de procedură penală.

Or, Mihail Gladcovschi a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată la data de 21 iunie 2017, întemeindu-și pretențiile în baza Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, astfel că, reieșind din prevederile art. 13 din Convenție, orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenție au fost încălcate are dreptul să se adreseze efectiv unei instituții naționale.

Pe când, prevederile art. 473² și art. 473³ Cod de procedură penală, la care face referire recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova în cererea de recurs, prin care a fost instituit mecanismul național de constatare a condițiilor de detenție, care reglementează plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau prevenitului precum și examinarea plângerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau prevenitului, au fost introduse prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și Legea nr. 272 din 29 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative, care au intrat în vigoare numai la 1 ianuarie 2019.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, de a admite recursul lui Mihail Gladcovschi, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a pronunța o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a acțiunii și de a încasa de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Mihail Gladcovschi suma de 100000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, cererea de chemare în judecată a lui Mihail Gladcovschi a respinge.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se admite recursul declarat de Mihail Gladcovschi.

Se casează decizia din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 28 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Gladcovschi, reprezentat de avocatul Vitalie Rotaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Penitenciarului nr. 9-Pruncul, Penitenciarului nr. 4 - Cricova și Penitenciarului nr. 13 - Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat ca rezultat al condițiilor de detenție inumane și degradante și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial acțiunea lui Mihail Gladcovschi, reprezentat de avocatul Vitalie Rotaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Penitenciarului nr. 9 - Pruncul, Penitenciarului nr. 4 - Cricova și Penitenciarului nr. 13 - Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat ca rezultat al condițiilor de detenție inumane și degradante.

Se încasează de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Mihail Gladcovschi suma de 100 000 (una sută de mii) de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, cererea de chemare în judecată a lui Mihail Gladcovschi, se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh